

SAVONIA

MUU RAPORTTI - AMMATTIKORKEAKOULUTUTKINTO
LUONNONVARA- JA YMPÄRISTÖALA

YKSITYISEN LOMITUSPALVELUN TARVE ETELÄ-KARJALASSA JA KYMENLAAKSOSSA

RAA19 Tutkimusraportti

TEKIJÄT:

Inari Jäkälä
Sanna Säkäjärvi
RA20SM

SISÄLTÖ

1	JOHDANTO	3
2	MENETELMÄT	4
3	TULOKSET	11
4	JOHTOPÄÄTÖKSET	20
	LÄHTEET	22
	LIITE 1: KYSELYLOMAKE.....	23

KUVALUETTELO

KUVA 1.	T-jakauma	8
KUVA 2.	Vastaaajan ikä	11
KUVA. 3	Tilan päätuotantosuunta	11
KUVA 4.	Maidontuottajien lypsyjärjestelmät	12
KUVA 5.	Tilojen lomaoikeus n=32	12
KUVA 6.	Tilan yritysmuoto	13
KUVA 7.	Eri yritysmuotojen välinen asenne yksityisen lomituspalvelun käytölle	13
KUVA 8.	Yrittäjien lukumäärä	14
KUVA 9.	Yrittäjien lukumäärän vaikutus asenteisiin yksityisen lomituspalvelun tarpeelle.....	14
KUVA 10.	Työntekijöiden määrä tilalla	15
KUVA 11.	Työntekijöiden lukumäärän vaikutus asenteisiin yksityisen lomituspalvelun tarpeelle	15
KUVA 12.	Kuinka todennäköisenä yksityisen lomituspalvelun käyttämistä pidetään tiloilla	16
KUVA 13.	Palvelun tarve eri vuodenaikoina	16
KUVA 14.	Palvelun tarve päivätasolla vuodessa (n=23).....	17
KUVA 15.	Eri lypsyjärjestelmillä toimivien maitotilojen asenne palvelun käytölle	17
KUVA 16.	Lomittajan ammattitaito.....	18
KUVA 17.	Lomittajan työelämätaidot	18

1 JOHDANTO

Suomessa viljelijän vuosilomajärjestelmä on toiminut vuodesta 1973 alkaen. Ensimmäiset lomiat vietettiin vuonna 1974 ja silloin lomapäiviä viljelijällä oli yhteensä kuusi (Pikkarainen, 2022). Ennen lakisääteistä vuosilomaa suomessa toimi myös Maa- ja kotitalousnaisten järjestämä lomaemäntä palvelu, joka myöhemmin hiipui kunnallisen lomituksen myötä (Maa- ja kotitalousnaiset). Tällä hetkellä loma-oikeutetulla yrittäjällä on vuodessa 26 vuosilomapäivää (Maatalousyrittäjien lomituspalvelulaki 2009/1263, 6 §). Maatalousyrittäjällä on myös oikeus sijaisapuun, mikä arvioidaan tapauskohtaisesti ja toimitaan eri lakipykälien mukaan kussakin tapauksessa (Maatalousyrittäjien lomituspalvelulaki 2015/1663, 5 §). Yrittäjä voi myös halutessaan ostaa lomituspalveluita tuettuna enintään 120 tuntia kalenterivuotta kohden.

Nykypäivänä lomituskulttuuri joutuu muuttumaan maatalouden kehityksen myötä. Tähän vaikuttaa myös pienten tilojen lopettaminen ja suurien tilojen kasvaminen. Lomittajan työnkuva muuttuu entistä enemmän teknologian mukana ja tilakokojen kasvaessa. Lomitusalueet yhdistyvät suuriksi yksiköiksi, millä pystytään takaamaan toteutuvat lomitusarpeet (Mela 2021). Näiden yhdistymisien myötä myös välimatkat saattavat kasvaa tilan ja lomittajan välillä, joka luo oman haasteen lomituspalveluihin. Maatalouslomituksen turvaamiseksi tulevaisuudessa, on sosiaali- ja terveysministeriön määräämä ryhmä tehnyt raportin, missä katsotaan eduksi tämän palvelun jatkamista nykyisen hallintomallin mukaan (Mela 2021).

Tutkimuksen aiheena on yksityisten lomituspalveluiden tarve Etelä-Karjalassa ja Kymenlaaksossa. Toimeksiantajana toimii MTK Kaakkois-Suomi. He haluavat olla ajan hermolla ja mukana kehityksen ytimessä sekä mahdollisesti luomassa kokonaan uutta lomituskulttuuria. Aihetta ei ole kyselytutkimuksella aikaisemmin tutkittu tällä alueella. Paljon on ollut tutkimuksia lomituksen toimivuudesta ja lomittajien työhyvinvoinnista, mutta tässä tutkimuksessa lähestytään asiaa nyt siltä osin, olisiko yksityisille lomituspalveluille käyttöä näillä alueilla. Sosiaali- ja terveysalalla on jo paljon yksityisiä palvelun tarjoajia. On tärkeää pohtia myös maataloussektorilla tätä mahdollista tulevaisuuden muutosta, missä yksityinen lomituspalvelu saattaa hyvinkin tulla nykyisin toimivan lomituspalvelun rinnalle.

Melan 2021 tilastojen mukaan täysin maksullista lomaa Etelä-Karjalassa käytti yksi yrittäjä, tuntimääränä vain yksi tunti ja Kymenlaaksossa kolme yrittäjää tuntimääränä 119 tuntia. Yksityisiä lomittajia toimi vuonna 2021 Etelä-Karjalassa 6 ja Kymenlaaksossa 16. Kyseisen tilaston mukaan Kymenlaaksossa on yksityisiä lomittajia enemmän ja suurempi käyttömäärä täysin maksullisessa lomassa. Yksityistä lomittajaa voi käyttää muihinkin loma-oikeuksiin, joten nämä luvut eivät tarkoita sitä, ett-eikö yksityistä palvelua käytettäisi. Osuus yksityisten lomittajien lomituspäivistä näiden maakuntien alueella oli Etelä-Karjalassa 2 % ja Kymenlaaksossa 4 % (Mela 2022).

2 MENETELMÄT

Tutkimuksen tarkoitus on selvittää kyselytutkimuksella yhdessä toimeksiantajan kanssa, onko Etelä-Karjalan ja Kymenlaakson alueilla tarvetta yksityisen lomituspalvelun tuottajalle. Toimeksiantajan kannalta on tärkeää saada tietoa siitä, pitävätkö kotieläintilat yksityistä palveluntuottajaa hyvänä vaihtoehtona kunnan järjestämälle lomitukselle. Tutkimusryhmän tavoitteena on selvittää vastaus tutkimusongelmaan, onko kiinnostus tiloilla palvelulle riittävän suurta yksityistä elinkeinonharjoittamista varten Etelä-Karjalan ja Kymenlaakson alueilla. Tutkimus on empiiristä eli kuvailevaa tutkimusta ja sen avulla pyritään löytämään vaihtoehto lomituspalvelujen tulevaisuuden haasteisiin. Empiiriselle tutkimukselle on tyypillistä, että lähdetään muodostamaan konkreettista, laajempaa tutkimusongelmaa ja tutkimuksen avulla etsitään vastauksia tästä tutkimusongelmasta johdettuihin pie-nempiin tutkimuskysymyksiin. (Heikkilä 2014, 12–14.)

Tutkimuksen avulla haetaan vastauksia seuraaviin tutkimuskysymyksiin

Minkä tuotantosuunnan tiloilla olisi tarvetta yksityisille lomituspalveluille?

Vaikuttaako yrittäjien tai työntekijöiden lukumäärä yksityisten lomituspalvelujen tarpeeseen?

Vaikuttaako yritysmuoto yksityisten lomituspalvelujen tarpeeseen?

Mitkä lomittajan ammatilliset ominaisuudet tilalliset kokevat tärkeiksi?

Mitä hintaa yrittäjät olisivat valmiita maksamaan palvelusta?

Miten usein ja mihin aikaan vuodesta palvelulle olisi tarve?

Mihin (vuosiloma, sijaisapu, tuettu maksullinen lomitus, maksullinen lomitus) palvelua käytettäisiin?

Minkälaisia työelämätaitoja yksityiseltä lomittajalta odotetaan?

Kyselytutkimuksella on useita haasteita, joista suurin on varmasti se, kuinka saadaan riittävän suuri joukko vastaamaan kyselyyn. Tähän voi auttaa hyvän saatekirjeen luominen. Saatekirje taustoittaa vastaajalle sitä, miksi kysely toteutetaan ja miksi se on tärkeä sekä kyselyn laatijalle että vastaajalle. Saatekirjeen tavoitteena on motivoida vastaaja sekä painottaa samalla luottamuksellisuutta. Tämän tutkimuksen saatekirje on liitetty kyselyn alkuun, jotta se johdattelisi vastaajan mukavasti kyselyn pariin.

Tutkimusotteena tutkimuksessa on kvantitatiivinen eli määrällinen tutkimusote. Tämä tarkoittaa sitä, että tutkimuksessa selvitetään lukumääriin ja prosenttiosuuksiin perustuvia tietoja ja kysymyksiä. Kvantitatiivisen tutkimuksen avulla pystytään selvittämään asioiden välisiä riippuvuuksia, mutta ei niiden syy-seuraussuhteita. (Heikkilä 2014, 15–20.) Yksityisten lomituspalvelujen tarvetta selvittäessä ei siis tutkita sitä, minkä tila kokee tai ei koe tarvitsevansa lisäpalveluita, vaan saadaan tulokseksi se, tarvitaanko kyseistä palvelua ja toisaalta taas se, minkälaisia ominaisuuksia tilalliset kokevat tarpeellisiksi lomittajalla.

Tutkimuksen kohderyhmänä on Etelä-Karjalan ja Kymenlaakson kotieläintilalliset, kuuluvat he sitten lakisääteisen lomituksen piiriin tai eivät. Tutkimus on tarkoitus toteuttaa kokonaistutkimuksena, mikä

tarkoittaa sitä, että koko perusjoukko tutkitaan tai ainakin siihen pyritään (Heikkilä 2014, 40). Perusjoukkona tutkimuksessa on MTK:n jäsen tilat, mutta oletettavaa on, että vain osa näistä vastaa. Toimeksiantajalla ei ole tällä hetkellä käytettävissä tarkkaa tilastoa siitä, miten suuri on tämä tutkittava perusjoukko, joten vastaus prosenttia ei lasketa. Lomatoimistossa tiedetään se, miten moni tilallinen on oikeutettu lakisääteiseen lomaan, mutta tutkimus on osoitettu myös heille, kenelle tämä lakisääteinen palvelu ei syystä tai toisesta kuulu.

Tutkimus on tarkoitus toteuttaa kyselytutkimuksena, kysely löytyy tämän raportin liitesivuilta. Kysely toimitetaan kohderyhmälle sähköpostin välityksellä ja tarkoitus on laittaa asiasta muistutus viikon päästä ensimmäisen sähköpostin lähettämisestä. Vastausaika ei saa olla liian pitkä, koska silloin se voi helposti unohtua. Kysely toteutetaan ajallisesti vain kerran yhdelle vastaajalle, joten kyseessä on poikkileikkaustutkimus eikä asiaa seurata enää uudestaan (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2016, 178). Heikkilä (2014, 66) toteaa, että sähköpostikyselyssä on sekä hyviä että huonoja puolia. Hyviä puolia ovat ne, että vastaukset on jälkepäin helppo analysoida ja luokitella sekä se, että vältetään tutkijan vaikutus lopputulokseen. Rajoittavana tekijänä Heikkilä (2014, 67) näkee sen, että tutkijalla ei ole mitään mahdollisuutta esittää jatkokysymyksiä aiheeseen. Tämä tarkoittaa sitä, että kyselylomake tulee olla hyvin suunniteltu, jotta kaikki mahdolliset vaihtoehdot tulee otettua huomioon eikä vastaajalle jää mikään asia epäselväksi. Sähköpostikyselyn heikkoutena on myös se, että ei tavoiteta niitä henkilöitä, joilla ei ole sähköpostia sekä se, että ei voida tietää, vastaako joku kyselyyn useamman kerran.

Kyselylomake on testattu pilotoimalla ennen kuin se lähetettiin kohderyhmälle. Toimeksiantaja lähetti pilottikyselyn viidelle tilalliselle, jotka kommentoivat kyselyä perusteellisesti. Näin saatiin näkemyksiä suoraan kohderyhmään kuuluvilta henkilöiltä. Pilottiryhmää ohjeistettiin keskittymään kysymysten ja ohjeiden selkeyteen ja yksiselitteisyyteen, sekä kommentoimaan sitä, onko kyselylomake liian raskas ja kuluuko vastaamiseen minkä verran aikaa (Heikkilä 2014, 67). Vastaajia kehoitettiin myös kertomaan, jäikö vaihtoehdoissa joitakin asioita puuttumaan tai oliko jotain liikaa (Hirsjärvi ym. 2016, 204). Kyselylomakkeen pilotointi on todella tärkeää, sillä huonolla lomakkeella voidaan pilata koko tutkimus.

Kyselyssä käytetään standardoitua lomaketta ja suurin osa kysymyksistä on sellaisia, missä vastausvaihtoehdot on annettu valmiiksi. Näitä kysymyksiä kutsutaan myös suljetuiksi eli strukturoiduiksi kysymyksiksi ja niissä pitää ottaa huomioon se, että vastausvaihtoehtoja on riittävästi. Valmiiden vaihtoehtojen lisäksi voidaan laittaa vaihtoehto ”muu, mikä?”, mihin vastaaja voi tarpeen tullen itse lisätä oman vaihtoehdonsa. (Heikkilä 2014, 46–49.) Kysymysten asettelussa vastausvaihtoehtoihin jäi liikaa positiivisia vastausvaihtoehtoja ja vain yksi negatiivinen vaihtoehto, se asettaa tulosten analysointiin ristiriitaa. Suljettujen valintakysymysten lisäksi kyselyssä on numeerisia kysymyksiä, mihin vastaaja voi itse kirjoittaa vastauksen numeroilla. Eläinten lukumäärää kysytään numeerisilla kysymyksellä, koska vaihtoehtoja tulisi olemaan liikaa ja rajausta jouduttaisiin tekemään hyvin paljon, mikäli tähän annetaan valmiit vaihtoehdot. Tutkimuksen kyselylomakkeella vastaajien ikää selvitettiin luokittelevilla, järjestysasteikollisilla muuttujilla, asettamalla viisi eri vastauskategoriaa alkaen 18- vuodesta, päättyen 70- vuoteen. Kyselyssä on kaksi avointa kohtaa, joihin vastaaja voi kirjoittaa

vapaasti. Toiseen vastaaja voi jättää omat yhteystietonsa halutessaan ja toiseen voi kirjoittaa vapaasti mitä haluaa aiheen tiimoilta. Avoimia kysymyksiä on tarkoituksella näin vähän, ne ovat helpoja laatia, mutta erittäin hankalia ja työläitä analysoida, minkä lisäksi monet jättävät kokonaan vastaamatta näihin. Avoimet kysymykset osoittautuivat kuitenkin vastaajille tärkeiksi ja niiden avulla saatiin hyvää tietoa.

Kysely toteutetaan Webropol-ohjelmalla minkä avulla voidaan myös analysoida tulokset eli muuttujien vaikutukset toisiinsa. Kyselyn taustamuuttujia ovat vastaajan ikä, sukupuoli, paikkakunta sekä yritykseen ja tuotantoon liittyvät tekijät. Tutkittavia muuttujia ovat puolestaan ne, miten usein ja milloin palvelua käytettäisiin sekä mitä ominaisuuksia lomittajalta vaaditaan. Suurin osa tuloksista voidaan lukea suoraan, kuten esimerkiksi kuinka paljon yrittäjät ovat valmiita maksamaan lomituspäivästä tai mitä lomittajan ominaisuuksia yrittäjät pitävät tärkeimpinä. Saadusta aineistosta laadittiin ristiintaulukoita, kun vertailtiin, eri yritysmuotojen välistä asennetta yksityisen lomituspäivästä käytölle, tilan yrittäjien ja työntekijöiden lukumäärän vaikutusta asenteisiin palvelun käytölle, tuotantosuunnan vaikutusta palvelun tarpeelle eri vuodenaikoina, eri lypsyjärjestelmillä toimivien maitotilojen asennetta palvelun käytölle, sekä selvitettiin, onko sukupuolella merkitystä yksityisen lomituspäivästä tarpeelle, eri vuodenaikoina. Näin taustamuuttujia vaihtamalla on saatu kerättyä tutkimuksen kannalta tärkeää tietoa.

Tutkimussuunnitelmassa tiedostettu mahdollisuus otoskoon jäämisestä pieneksi toteutui ja χ^2 -testaamiseen aiheutui ongelmia. Siihen vaikutti myös kysymysten kategoriointi usealle väittämälle, jolloin havaittu frekvenssi jää usein nolaksi tai erittäin pieneksi jonkin väittämän kohdalla. χ^2 -riippumattomuustestiä ei näin ollen suoritettu tutkittaessa vaikuttaako yrittäjien ja työntekijöiden määrä tai yritysmuoto palvelun tarpeeseen. χ^2 -riippumattomuustestillä on selvitetty, onko sukupuolella merkitystä yksityisen lomituspäivästä tarpeelle, eri vuodenaikoina. Tässä testissä H_0 asetettiin; Sukupuolella ei ole merkitystä palvelun tarpeelle eri vuodenaikojen välillä ja vastahypoteesiksi, eli H_1 asetettiin väittämä; Sukupuolella on merkitystä palvelun tarpeelle eri vuodenaikojen välillä. Lisäksi laadittiin riippumattomien otosten t-testi siitä, vaikuttaako maakunta lomituspäivästä tarpeeseen päivätasolla. Tässä testissä H_0 asetettiin; Maakunta ei vaikuta lomituspäivien määrään ja vastahypoteesiksi, eli H_1 asetettiin väittämä; Maakunta vaikuttaa lomituspäivien määrään.

χ^2 -riippumattomuustesti

H_0 = Sukupuolella ei ole merkitystä palvelun tarpeelle eri vuodenaikoina

H_1 = Sukupuolella on merkitystä palvelun tarpeelle eri vuodenaikoina

Vastaajista on naisia 66,7 % ja miehiä 33,3 %

TAULUKKO 1 Onko sukupuolella merkitystä palvelun tarpeelle eri vuodenaikoina

	Nainen		Mies		Yhteensä
	Havaittu/sarake%		Havaittu/sarake%		
Tammi-Maaliskuu	9	64,3	5	35,7	14
Huhti-Kesäkuu	8	66,6	4	33,4	12
Heinä-Syyskuu	8	66,6	4	33,4	12
Loka joulukuu	9	64,3	5	35,7	14
Yhteensä	34		18		52

Sarake % kertoo kuinka monta % miehistä ja naisista pitää palvelun käyttöä mahdollisena eri vuodenaikoina (taulukko 1).

$$\chi^2 = (9-9,15)^2/9,15 + (5-4,84)^2/5,84 + (8-7,84)^2/7,84 + (4-4,15)^2/4,15 + (8-7,84)^2/7,84 + (4-4,15)^2/4,15 + (9-9,15)^2/9,15 + (5-4,84)^2/4,84 = 0,02 \text{ eli testisuureen arvo}$$

Df = (4-1) x (2-1) = Df 3, merkitsevyystaso 5 %, jakaumasta saatu kriittinen arvo 7,815

Testisuureen arvo 0,02 on pienempi kuin jakaumasta saatu kriittinen arvo, joten H_0 pitää paikkansa, sukupuolella ei ole merkitystä palvelun tarpeelle eri vuodenaikoina.

Riippumattomien otosten t-testi

Tässä riippumattomien otosten t-testissä verrataan molempien maakuntien välillä tilojen päivätarvetta yksityiselle lomitukselle vuoden aikana. Taulukossa (taulukko 2) näkyvät luvut, joilla laskelma on tehty. Aluksi lasketaan vastaajien määristä ja päivien keskihajonnasta yhteinen keskihajonta. Tulos on 24,7 päivää. Seuraavalla kaavalla selvitettiin keskiarvo ja tulos on 0,03. Väittämä H_0 : Maakunta ei vaikuta lomituspäivien määrään ja vasta väittämä H_1 : Maakunta vaikuttaa lomituspäivien määrään.

TAULUKKO 2 Maakuntien päivätarpeet yksityiselle lomituspalvelulle

Etelä-Karjala		Kymenlaakso	
*n=12		n=11	
*pv KA	30,8	pv KA	27,5
*pv KH	30,6	pv KH	16

*n = vastaajien määrä *pv KA = päivien keskiarvo *pv KH = päivien keskihajonta

$$\sigma = \sqrt{\frac{(12-1)*30,6^2 + (11-1)*16^2}{12+11-2}}$$

$$\sigma = 24,7$$

$$t = \frac{30,8 - 27,5}{24,7 \cdot \sqrt{12+11}}$$

Testisuureen arvo 0,03

Df=12+11-2=21 (merkitsevyytaso 5 %), jakaumasta saatu kriittinen arvo katsottu taulukosta ja osuu välille -1,96 ja 1,96. Testisuureen arvo 0,03 on selkeästi pienempi kuin jakaumasta saadun kriittisen arvon luku, joten H_0 pitää paikkaansa. Tuloksista voi päätellä, että maakunta ei vaikuta lomituspäivien käytön määrään.

KUVA 1. T-jakauma

Kuvaus Webropolkyselystä

Webropol kyselyssä selvitettiin vastaajan sukupuoli pakollisella, yksinkertaisella valitse vaihtoehto kysymyksellä. Muu sukupuoli ei kuulunut vaihtoehtoihin. Vastaajien ikää selvitettiin luokittelevalla, järjestysasteikkolisilla muuttujilla. Asettamalla viisi eri vastaus kategorioita alkaen 18- vuodesta, päättyen 70- vuoteen. Kysymys ei ollut pakollinen. Vastaajien sijainti maakunta selvitettiin yksinkertaisella valitse kahdesta eri vaihtoehdosta, joko Etelä-Karjala tai Kymenlaakso. Kysymys oli pakollinen.

Seuraavat kysymykset olivat kaikki pakollisia. Tilan päätuotantomuotoihin asetettiin maidontuotanto, naudanlihan tuotanto, sikatalous, siipikarjatalous, lammastalous ja lisäksi annettiin mahdollisuus vastata muu, mikä? Naudanlihan tuottajilta haettiin täsmennystä vaihtoehdoilla emolehmä tuotanto, sonnikasvattamo, lihahieho kasvattamo tai vasikkakasvattamo. Myös maitotiloilta haettiin täsmennystä lypsyjärjestelmään perustuen; Robottipihatto, asemalypsy tai parsinavetta.

Tilallisilta selvitettiin eläin määrää toimeksiantajan toiveen mukaan eläinyksiköinä. Kysymykseen sai vastata vapaasti numeerisesti ja kysymys ei ollut pakollinen. Koska kyseessä oli tutkimus, jolla karotettiin, olisiko palvelulla mahdollisuus työllistyä yksityisenä palveluntarjoajana, kyselyyn sai vastata myös tilat, jotka eivät kuulu lakisääteisen lomituspäivien piiriin. Kyselyllä kuitenkin selvitettiin, kuuluuko tila lomaoikeuden piiriin ja se selvitettiin yksinkertaisella kyllä, ei vastaus vaihtoehdoilla. Kysymys oli pakollinen.

Pakollisena kysymyksenä tilallisilta kysyttiin myös yritysmuotoa, jossa vastausvaihtoehtoina oli yksityinen elinkeinonharjoittaja, osakeyhtiö, kommandiittiyhtiö ja lisäksi sai ilmoittaa jonkun muun yritysmuodon. Tiloilta kysyttiin myös tilan yrittäjien lukumäärää, luokittelevalla, järjestysasteikollisella muuttuja kysymyksellä. Kysymys oli pakollinen. Tutkimuksessa haluttiin selvittää, onko yrittäjien lukumäärällä vaikutusta palvelun tarpeeseen. Yrittäjien lukumäärää selvitettiin pakollisella kysymyksellä. Kategoriat jaettiin 1-, 2-, 3–4-, ja 5 yrittäjää ja enemmän. Myös palkattujen työntekijöiden määrää selvitettiin samalla kategorialla ja samasta syystä pakollisella kysymyksellä.

Kysymys siitä, kuinka todennäköisenä pidät yksityisen lomituspalvelun käyttämistä, on tutkimuksen kannalta merkittävä asennetta kartoittava, luokitteleva, nominaaliasteikollinen muuttuja kysymys, joka on pakollinen kysymys. Kysymyksessä on neljä eri vastaus vaihtoehtoa, jotka ovat erittäin todennäköisesti, hyvin todennäköisesti, todennäköisesti ja en lainkaan todennäköisesti. Jos tähän kysymykseen vastasi en lainkaan todennäköisesti, kyselytutkimus päättyy vastaajan osalta. Kysymys toimii tutkimuksessa myös eri vertailussa. Näitä ovat eri tuotantosuintien maatilat ja erilaisia lypsyjärjestelmiä käyttävät maitotilat, yrittäjien- ja työntekijöiden lukumäärät, sekä sijainti maakunta.

Tutkimuksessa selvitettiin myös palvelun tarpeen jakaantumista eri vuodenaajoille, neljässä eri kategoriassa. Tammi-Maaliskuu, Huhti-Kesäkuu, Heinä-Syyskuu, Loka-Joulukuu. Kysymys ei ollut pakollinen. Jokaisen vuodenaajan kohdalla sai vastata, joko kyllä tai ei. Tutkimuksessa myös kysytään vapaassa numeraalisessa kentässä, kuinka monena päivänä vuodessa palvelulle olisi tarvetta. Kysymys on pakollinen. Lisäksi kysyttiin pakollisella kysymyksellä mihin palvelua käytettäisiin, vaihtoehtoina ovat vuosiloma, sijaisapu, tuettumaksullinen lomitus 120 tuntia vuodessa ja täysin maksullinen loma.

Tutkimuksessa selvitettiin vapaaehtoisella kysymyksellä lomittajalta odotettavia ammatillisia taitoja luokittelevalla, nominaaliasteikollisella muuttuja kysymyksellä niin, että vastaaja sai valita useita vaihtoehtoja, valmiiksi asetettuihin väittämiin, neljässä eri kategoriassa. Erittäin tärkeä, hyvin tärkeä, tärkeä ja ei lainkaan tärkeä. Väittäminä olivat tietotekniikka osaaminen, eläimen lääkintä, eläinten tarkkailu ja hoito, koneellinen kuivitus, traktorin ajotaito eri työtilanteissa, muiden koneiden ajotaito ja lisäksi sai vastata, jokin muu, mikä? Samalla periaatteella selvitettiin myös lomittajan työelämätaitoja. Kysymys oli pakollinen, mutta muu, mikä? Vaihtoehto oli vapaaehtoinen. Väittämät olivat suomen kielen taito, ryhmätyöskentelytaidot, annettujen ohjeiden noudattaminen, hygieniaosaaminen maatalousympäristössä. Lisäksi kysymykseen muu, mikä? Sai vastata tärkeäksi kokemansa asian.

Tutkimuksessa selvitettiin pakollisella, luokittelevalla, järjestysasteikollisella muuttuja kysymyksellä myös, kuinka paljon palvelusta ollaan valmiita maksamaan. Kysymyksessä asetettiin neljä eri vastausvaihtoehtoa palvelun tuntihinnalle; 30–35 euroa, 36–40 euroa, 41–49 euroa ja 50 euroa ja enemmän. Lopuksi vastaaja sai vielä vapaalla sanalla kertoa ajatuksia ja halutessaan jättää yhteystietonsa mahdolliselle palveluntarjoajalle. Yksi henkilö jätti yhteystietonsa, mutta niitä ei julkaista tietosuojan vuoksi.

Tutkimuksen validiteetti ja reliabiliteetti

Tutkimuksen validiteetti, eli pätevyys varmistetaan käsitteiden ja muuttujien tarkalla määrittelyllä. Tiedonkeruulomake suunnitellaan harkitusti ja huolellisesti, asettamalla sellaiset tutkimuskysymykset, ettei systemaattista virhettä tapahdu. Systemaattinen virhe tapahtuu, jos aineiston keräämiseen

liittyy jokin sellainen tekijä, joka pyrkii vaikuttamaan aineistoon samansuuntaisesti. (Heikkilä 2014, 27, 177.) Tutkimus, on prosessi, jossa eettiset näkökohdat on huomioitava oikein (Hirsjärvi ym. 2016, 27). ”Etiikan peruskysymyksiä ovat kysymykset hyvästä ja pahasta, oikeasta ja väärästä” (Hirsjärvi ym. 2016, 23). Tutkimus on eettisesti hyväksyttävä, kun siinä on noudatettu hyvää tieteellistä käytäntöä. Tällöin tutkijat toimivat rehellisesti, huolellisesti ja tarkasti kaikissa tutkimuksen vaiheissa. Tutkijat valitsevat yleisesti hyväksyttäviä ja eettisiä tiedonhankinta-, tutkimus-, ja arviointimenetelmiä ja ovat tutkimuksesta saadun tuloksen suhteen avoimia tulosten julkaisuvaiheessa. (Hirsjärvi ym. 2016, 24.)

Validissa tutkimuksessa perusjoukon tarkan määrittelyn lisäksi, myös edustavan otoksen ja korkean vastausprosentin saaminen, parantavat tutkimuksen pätevyyttä. (Heikkilä 2014, 27). Tutkimuksen vastausprosentti jäi pieneksi, joka vaikuttaa tutkimuksen pätevyyteen negatiivisesti. Tutkimuksen on oltava myös luotettava. Luotettavuutta kuvataan reliabiliteetilla, jolla tarkoitetaan tulosten tarkkuutta. Tutkijan on oltava tarkka ja kriittinen koko tutkimuksen ajan. Tutkimuksessa liian laajat vastauskategoriat, aiheuttivat tilastollisten testien suorittamiseen ongelmia otoksen jäädessä pieneksi. Lisäksi vastausvaihtoehdoissa oli liikaa positiivisia vaihtoehtoja, suhteessa negatiivisiin, jolloin vastauksista saatu tieto voi heikentää validiteettia. Virheitä voi sattua tietojen käsittelyn eri vaiheissa, sekä tulosten analysointi vaiheessa. Tärkeää onkin käyttää sellaista analysointi menetelmää, jonka tutkija tuntee hyvin. (Heikkilä 2014, 28.)

Eettisesti hyväksyttävässä tutkimuksessa muiden tutkijoiden työlle ja saavutuksille annetaan niille kuuluva arvo, niin omassa tutkimuksessa kuin tuloksia julkaistaessa. Eettisesti hyväksyttävä tutkimus noudattaa tieteelliselle tiedolle asetettuja odotuksia, niin suunnittelu-, toteutus, sekä raportointivaiheissa. Kunkin tutkimusryhmän jäsenen vastuut ja velvollisuudet, sekä osuus tutkimukseen osallistumisesta, on kirjoitettu kaikkien osapuolten hyväksymällä tavalla. Kaikki tutkimuksen kannalta tärkeät sidonnaisuudet, sekä rahoituslähteet ilmoitetaan tutkimukseen osallistujille ja niistä raportoidaan tutkimuksen tulosten julkaisuvaiheessa. On myös noudatettava hyvää henkilöstö- ja hallintokäytäntöä. (Hirsjärvi ym. 2016, 23–24.)

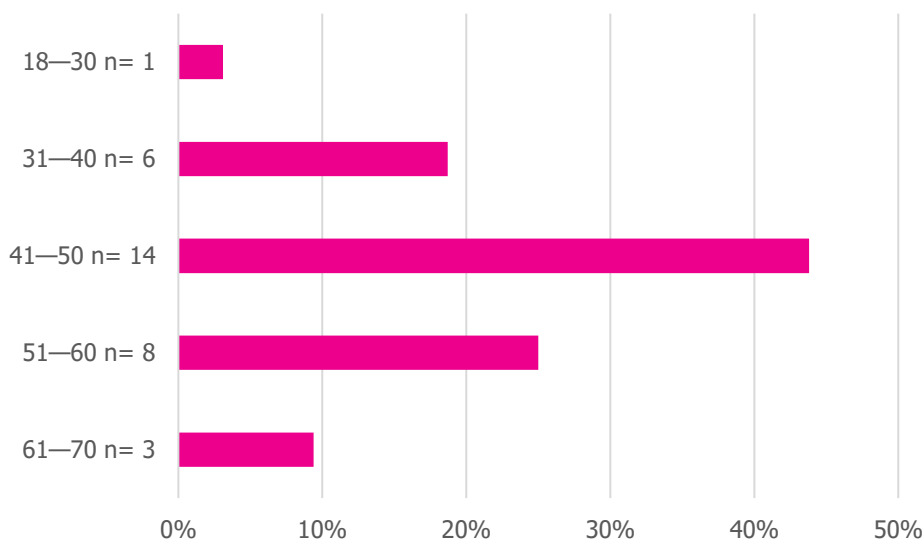
Eettisesti hyvässä tutkimuksessa ei tapahdu plagiointia, eli luvaton lainaamista, jossa toisen kirjoittamaa tekstiä esitetään omana. Myöskään itseään ei saa plagioida. Tutkija plagioi itseään ja samalla johtaa tiedeyhteisöä harhaan, toteuttamalla tutkimuksen, joka eroaa aiemmasta tutkimuksesta hyvin vähän. Tutkimuksen tuloksia ei myöskään saa esittää kaunistellen tai muutellen totuutta. Saatuja tuloksia ei saa myöskään yleistää. Raportoinnissa on tultava ilmi kaikki käytetyt menetelmät. Tulos ei saa vääristyä alkuperäisistä havainnoista. Raportissa on myös esitettävä tutkimuksen puutteet. Harhaan johtava kiittäminen, ei myöskään ole osa eettisesti tuotettua tutkimusta. (Hirsjärvi ym. 2016, 26.)

Tutkimuksesta saadut tulokset ovat sattumanvaraisia, kun otoskoko on pieni. Kyselytutkimuksessa on hyvä varautua poistumaan, eli joukkoon, joka jättää lomakkeen palauttamatta. Tutkimuksen reliabiliteettia parantaa myös se, että tutkittava joukko ei ole vino, joka tarkoittaisi esimerkiksi kaikkien sikatilojen jättämistä perusjoukon ulkopuolelle. (Heikkilä 2014, 28.)

3 TULOKSET

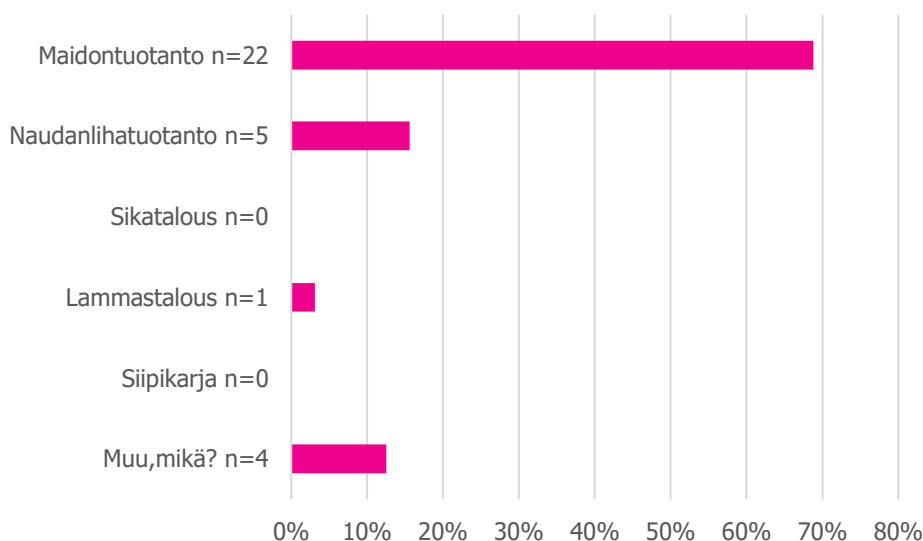
Tutkimuksessa sika- ja siipikarjajaloilta ei saatu yhtään vastausta alueen tuottajilta. Kyselyyn vastanneista 65,6 % oli naisia ja 34,4 % miehiä (n= 32). Kyselyä avattiin kaiken kaikkiaan 153 kertaa ja vastaaminen jäänyt kesken 46 kyselyyn osallistuneelta.

Kyselyssä ikähaarukka oli jaettu viiteen eri kategoriaan, joissa ikäryhmät olivat jaoteltu kymmenen vuoden välein. Suurin osa vastanneista oli iältään 41–50- vuotiaita (kuva 2).

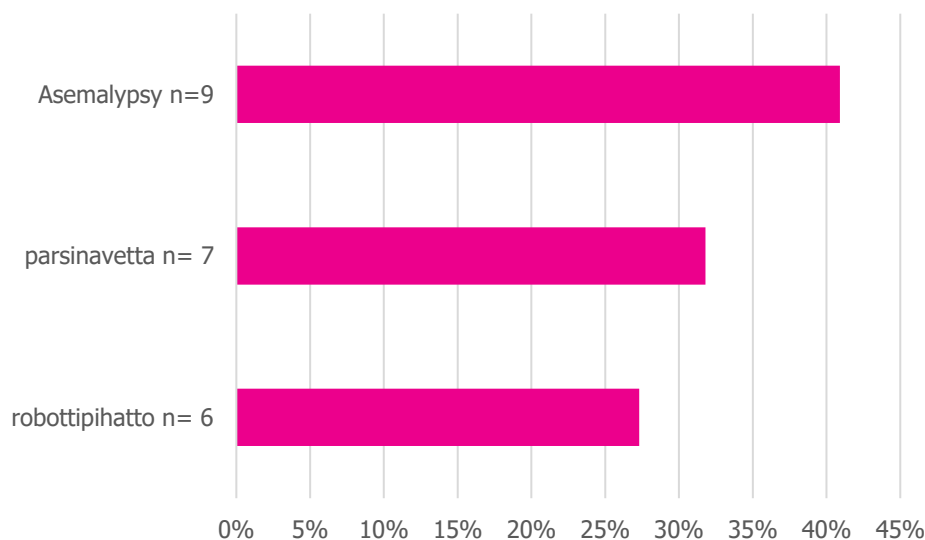
KUVA 2. Vastaajan ikä

Tutkimus kohdistui kahden maakunnan alueelle ja vastaajista Etelä-Karjalasta oli 56 % ja Kymenlaaksosta 44 %. Päätuotantosuunta vaihtoehdot oli jaettu kuuteen eri ryhmään, joista yksi on muu, mikä? Jotka ovat; hevostalous, hiehohotelli ja kasvinviljelytila (kuva 3). Naudanlihatuotannon tiloja on viisi, joista emolehmätila 60 % (n=3), sonnikasvattamo 0 %, liyahiehokasvattamo 20 % (n=1) ja välikasvattamo 20 % (n=1).

KUVA. 3 Tilan päätuotantosuunta

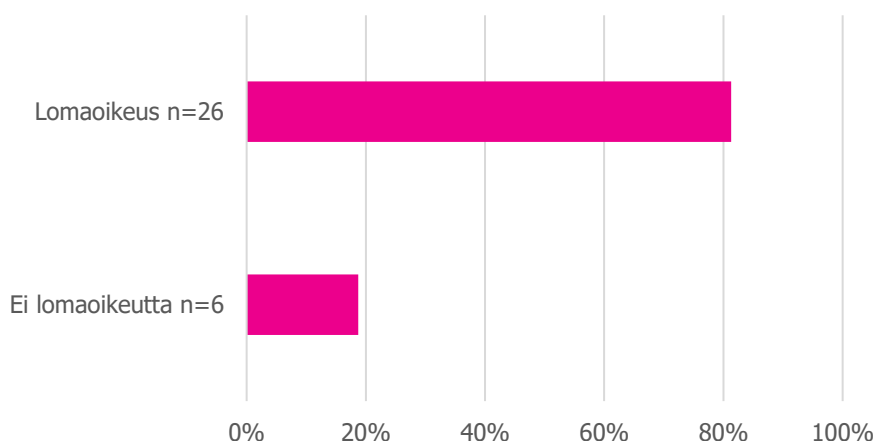
Kyselyyn vastanneista (kuva 3) vahvin osuus oli maidontuottajilla 68,8 % (n=22). Maidontuottajat jakautuivat kolmeen eri navettatyyppiin. Vastaajista 41 % oli asemalypsy käytössään, parsinavettoja oli 32 % ja robottipihattoja oli 27 % (kuva 4).

KUVA 4. Maidontuottajien lypsyjärjestelmät

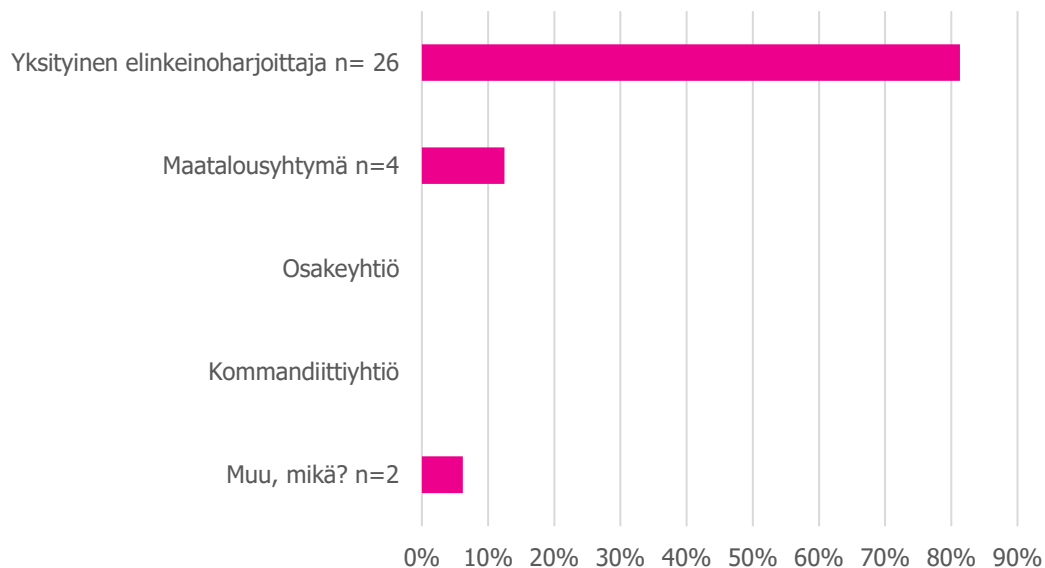
Kyselyssä kysyttiin eläinyksikkö määrää. Kysymys ei ollut pakollinen. Vastaajia tähän kysymykseen on 23 kappaletta, kaikista kyselyyn osallistuneista 32 vastaajasta. Kohta jätettiin vapaavalinnaiseksi sillä, eläinyksikkömääritelmä voi olla monelle epäselvä. Lisäksi kyselyyn sai vastata myös tilat, joilla ei ole lomaoikeutta. Toimeksiantajan toiveesta eläinmäärä kysyttiin eläinyksiköinä, koska lomaoikeus myönnetään eläinyksiköiden mukaan. Pienin tila on kooltaan viisi eläinyksikköä ja suurin tila 320 eläinyksikköä. Tilojen eläinyksiköiden keskiarvo on 80 eläinyksikköä.

Lomaoikeus on oleellinen asia maatalousyrittäjällä, jolla on tuotantoeläimiä. Yrittäjä saa vuoden aikana 26 lomapäivää (Maatalousyrittäjien lomituspalvelulaki 2009/1263, 6 §). Vastanneista 81,3 % kuului lomituspalvelun piiriin ja loput 18,7 % eivät (kuva 5).

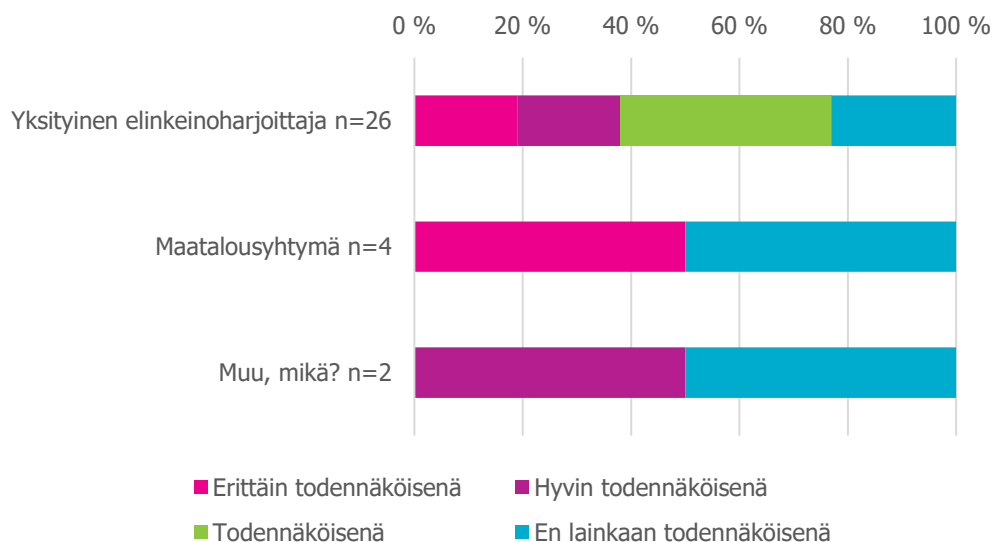
KUVA 5. Tilojen lomaoikeus n=32

Nykypäivän maataloilla on eri yritysmuotoja ja selvitimme nämä tutkimuksessa. Kyselyssä annettiin neljä eri yritysmuotoa vaihtoehtona ja mahdollisuus vastata myös muu, mikä? Suurin osa vastanneista olivat yksityisiä elinkeinoharjoittajia. Kohdassa muu, mikä on vastattu ”avoin yhtiö” ja ”maatala” (kuva 6).

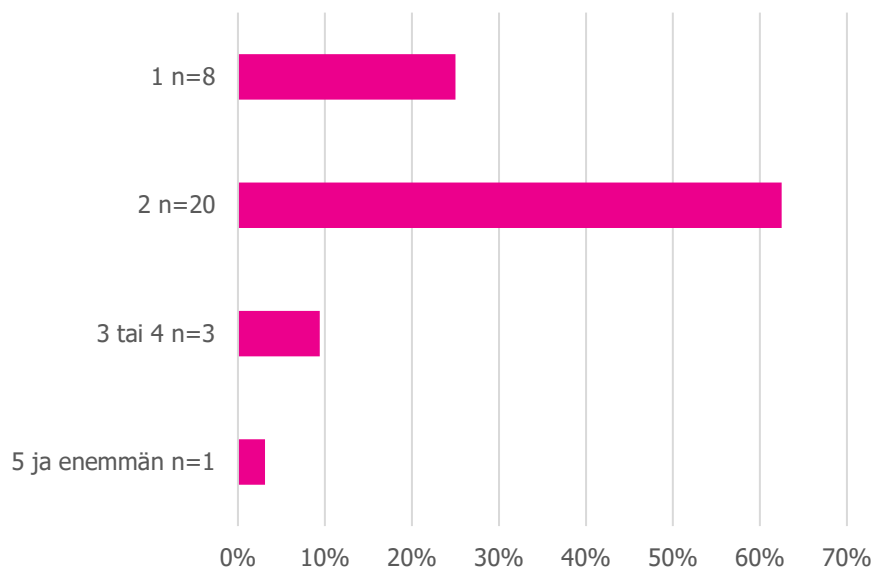
KUVA 6. Tilan yritysmuoto

Taustamuuttujista saadaan selville yritysmuotojen asenne palvelun käytölle. Yksityisistä elinkeinoharjoittajista vain noin 20 % pitää palvelun käyttöä erittäin todennäköisenä ja 22 % ei lainkaan todennäköisenä (kuva 7).

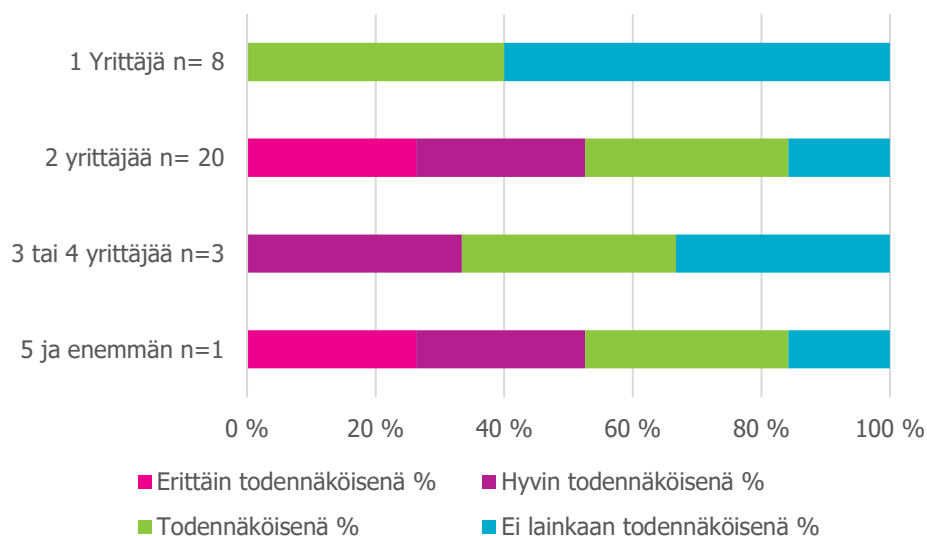
KUVA 7. Eri yritysmuotojen välinen asenne yksityisen lomituspalvelun käytölle

Tutkimuksessa selvitettiin yrittäjien lukumäärää tiloilla. Tiloista suurimmalla osalla on kaksi yrittäjää (kuva 8). Alueelta löytyy myös tila, jossa on viisi tai enemmän yrittäjää. Myös yksin yrittäjä, kaikista 32 vastaajasta on 8.

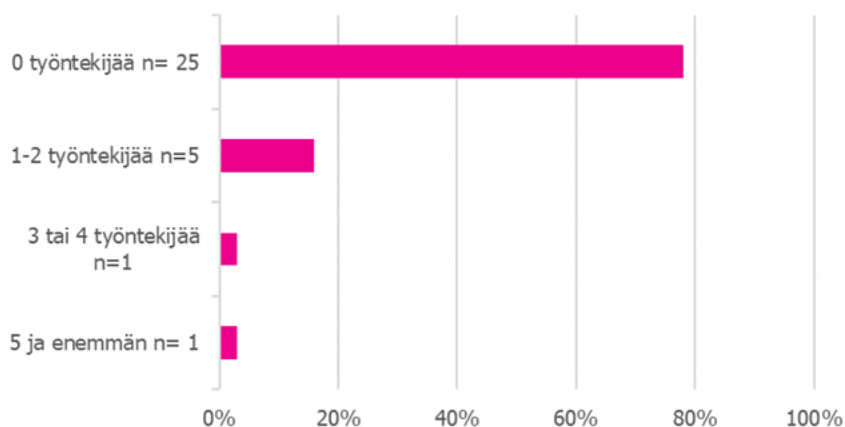
KUVA 8. Yrittäjien lukumäärä

Yhtenä tutkimuskysymyksenä tutkimuksessa on, vaikuttaako yrittäjien lukumäärä asenteeseen yksityisen lomituspalvelun tarpeesta ja sen selvittämiseen on käytetty taustamuuttujia. Yksin yrittäjät eivät pidä palvelun käyttöä kovin todennäköisenä (kuva 9).

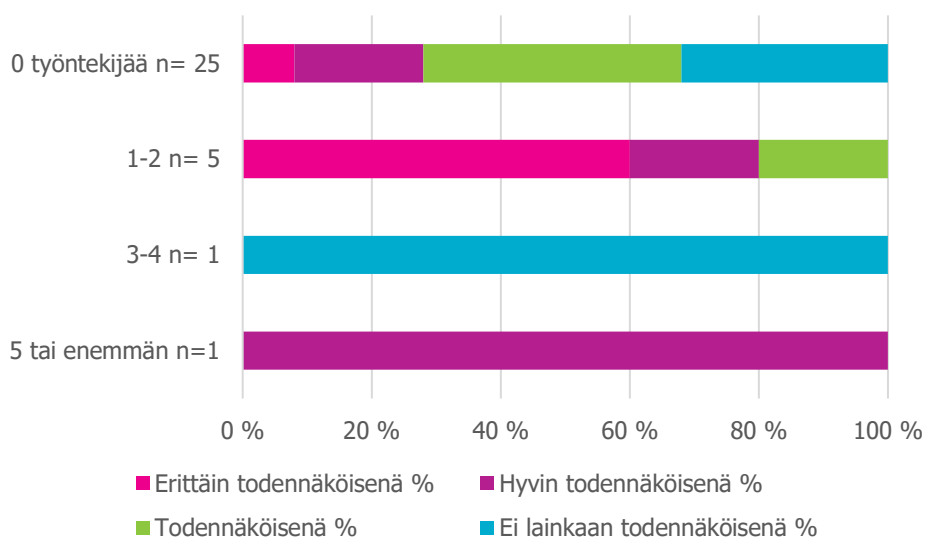
KUVA 9. Yrittäjien lukumäärän vaikutus asenteisiin yksityisen lomituspalvelun tarpeelle

Tutkimuksessa selvitettiin palkattujen työntekijöiden lukumäärää. Palkattuja työntekijöitä ei ole ollenkaan 78 % vastanneista (kuva 10). Kaikista 32 vastanneesta tilasta 22 % (n=7) on palkattua työvoimaa.

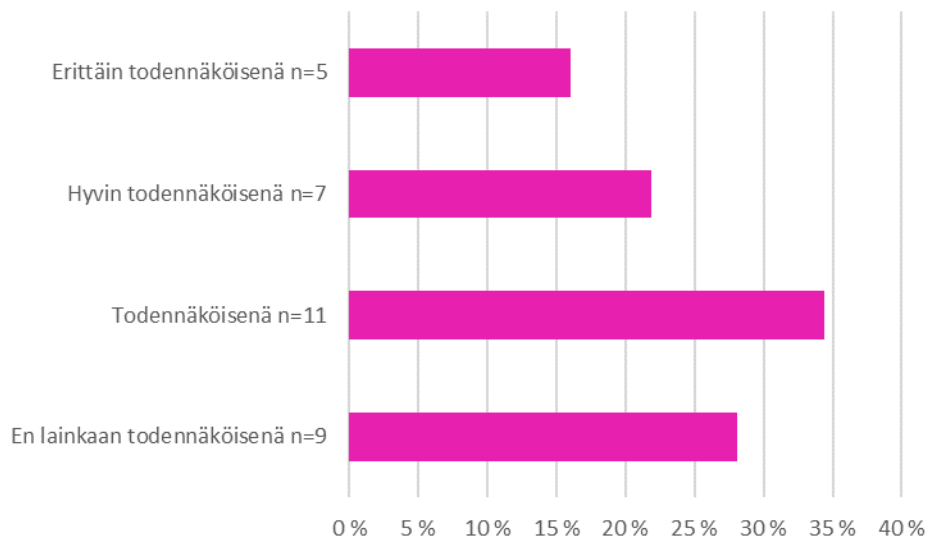
KUVA 10. Työntekijöiden määrä tilalla

Aineiston tausta muuttujia vertailemalla saadaan selville asenteita yksityisen lomituspalvelun käytölle suhteessa työntekijöiden määrään (kuva 11). Kun vertailua tehdään vain seitsemän vastauksen kesken, voidaan saatua tulosta pitää korkeintaan suuntaa antavana. Tuloksissa näkyy, että 1–2 työntekijän tilat suhtautuvat positiivisesti palvelun käyttöön.

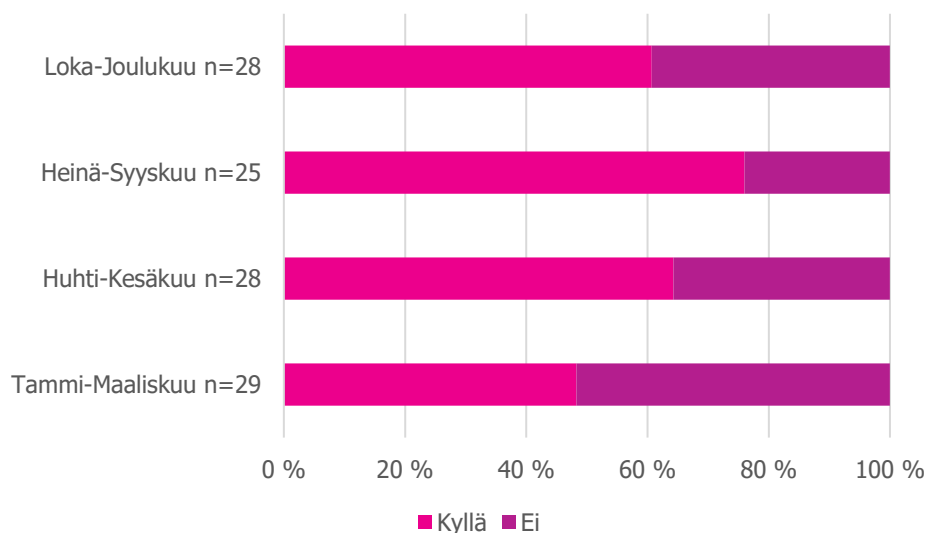
KUVA 11. Työntekijöiden lukumäärän vaikutus asenteisiin yksityisen lomituspalvelun tarpeelle

Kuinka todennäköisenä yksityisen lomituspalvelun tarvetta pidetään, on tärkeä tutkimuskysymys, kun selvitetään tilojen asennetta palvelun käytölle. Otoksen jääminen pieneksi heikentää vastauksen luotettavuutta. Kaikista 32 vastaajasta kolmasosa ei pidä palvelun käyttämisestä lainkaan todennäköisenä (kuva 12).

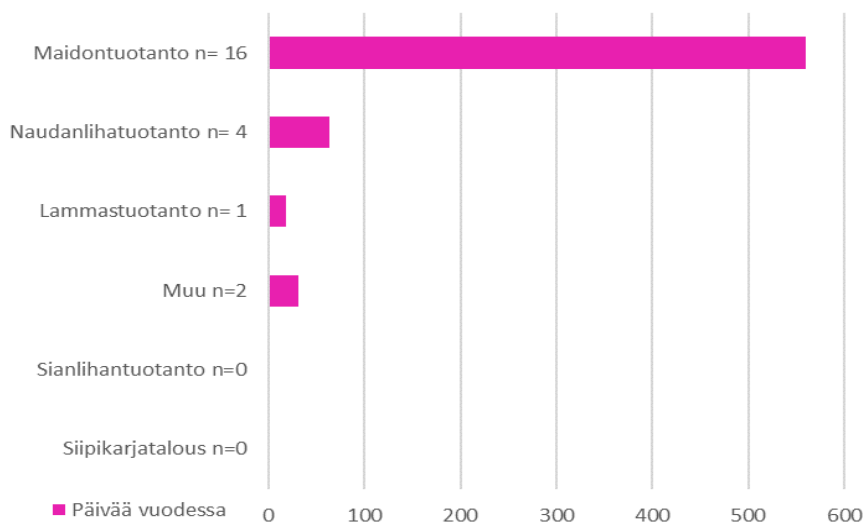
KUVA 12. Kuinka todennäköisenä yksityisen lomituspalvelun käyttämistä pidetään tiloilla

Tutkimuksen tarkoitus on selvittää riittäisikö palvelulle kysyntää vuodenympäri. Jokaiseen vuoden aikaan sai antaa vastauksen. Kysymykseen vastasi 94 % kyselyyn osallistuneista (n=30). Vastauksista näkee, että tarvetta on tasaisesti jokaiseen vuodenaikaan (kuva 13). Kyselyssä selvitettiin, minkä tyyppiseen lomaan palvelua käytettäisiin. Kaikki kysymykseen vastanneet (n=23) käyttäisivät palvelua vuosilomaan, sijaisapuun, tuettuun maksulliseen lomaan, sekä täysin maksulliseen lomaan.

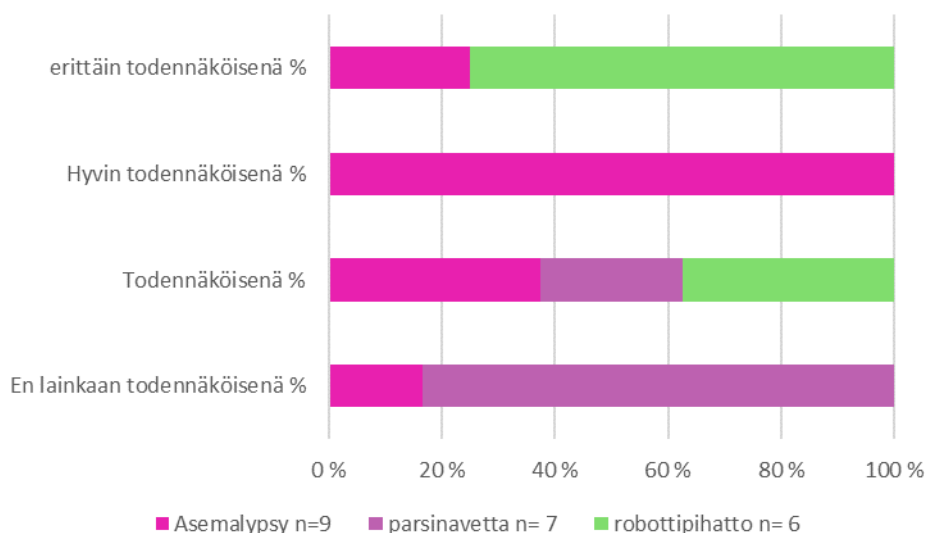
KUVA 13. Palvelun tarve eri vuodenaikoina

Tutkimuksessa selvitettiin myös tilojen tarvetta palvelulle päivätasolla. Tutkimusongelman ratkaisemisessa tilojen antama päivätarve on asennetta merkitsevämpi. Eniten palvelulle on tarvetta maitotiloilla (n=16), kaikista maitotiloista (n=22) kuusi tilaa, ei käyttäisi palvelua lainkaan. Kysymykseen vastasi 23 tilaa. Yhteensä päivätarve on 672 päivää, joista maitotilojen osuus 560 pv. Palvelulle on tarvetta yhteensä 2,8 henkilötyövuotta vuodessa (kuva 14).

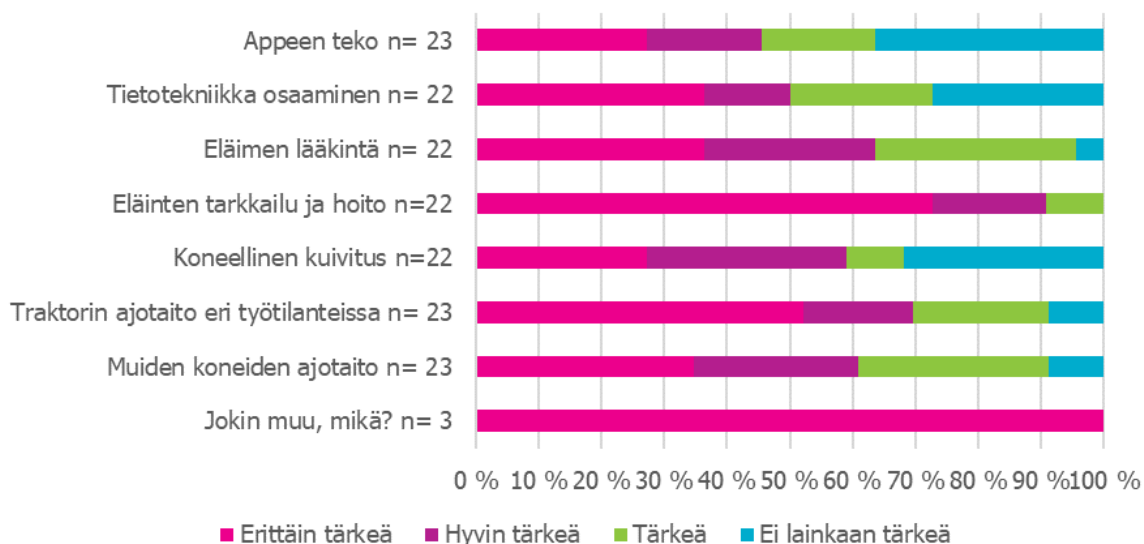
KUVA 14. Palvelun tarve päivätasolla vuodessa (n=23)

Tausta muuttujilla on selvitetty eri lypsyjärjestelmillä toimivien maitotilojen asennetta yksityisen lomituspalvelun käytölle. Robottitilat suhtautuvat palvelun käyttöön positiivisimmin. Parsinavettatilat eivät pidä sitä lainkaan todennäköisenä (kuva 15).

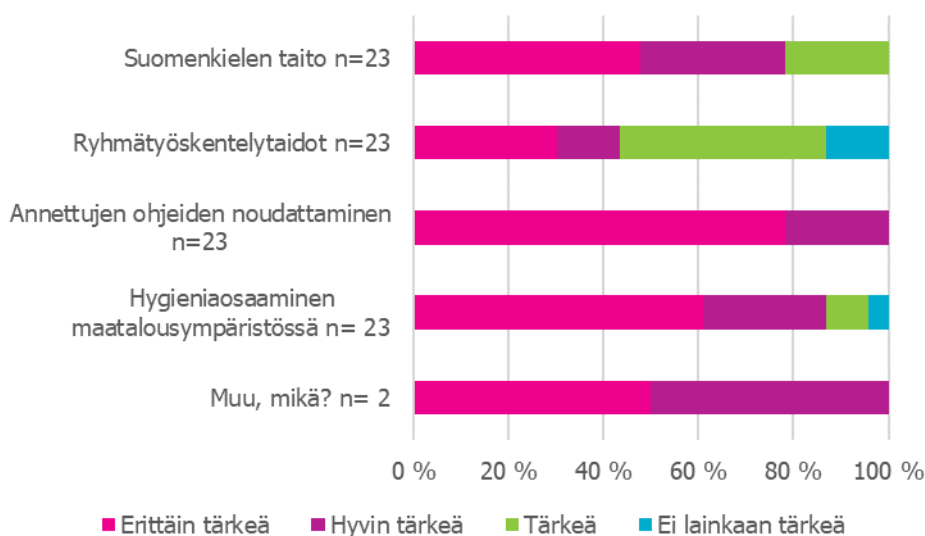
KUVA 15. Eri lypsyjärjestelmillä toimivien maitotilojen asenne palvelun käytölle

Tutkimuksessa on selvitetty, minkälaisia ammattitaito odotuksia tiloilla on lomittajalle. Vapaan sanan vaihtoehdon on valinnut kolme vastaajaa, joista kaksi on antanut sanallisen vastauksen; "Eläintuntemus" ja "suulliset ohjeet ja lukea kirjalliset ohjeet ja vielä ymmärtää ne, tai ainakin ainakin kysyy ja kertoo, ellei ymmärrä". Kotieläin tiloilla tärkeänä koetaan eläinten tarkkailu ja hoito. Tärkeäksi koetaan myös koneiden käsittelytaito (kuva 16).

KUVA 16. Lomittajan ammattitaito

Tutkimuksessa selvitetään myös, mitä työelämätaitoja tiloilla pidetään tärkeinä tai ei niin tärkeinä. Vastaajista kaksi on valinnut vapaan sanan vaihtoehdon, joista yksi on antanut sanallisen vastauksen; ”Tilannesilmä”. Vastaaja pitää taitoa tärkeänä ja erittäin tärkeänä. Tiloilla pidetään tärkeänä suomen kielen taitoa, ohjeiden noudattamista ja hygienia osaamista (kuva 17).

KUVA 17. Lomittajan työelämätaidot

Tutkimuksessa selvitettiin myös, kuinka paljon yksityisen lomittajan palvelusta ollaan valmiita maksamaan. Vastaajista 78 % (n= 18) oli valmiita maksamaan 30–35 €/ tunti. 17 % (n= 4) vastaajista oli valmiita maksamaan 36–40 €/ tunti, 4,3 % (n= 1) oli valmis maksamaan 41–49 €/ tunti. Kukaan vastaajista ei ollut valmis maksamaan 50 € tai enemmän/ tunti. Esitetyt hinnat olivat ALV 0 % hintoja. Kunnalle yrittäjä joutuu maksamaan täysin maksullisesta lomasta 38,26 €/ tunti, tuettu maksullinen lomitusta 15,03 €/h ja itsejärjestetty lomituskorvaus enintään 28,97 €/h, varallaolosta maksetaan 5,47 €/h. Sijaisapumaksu 14,76 €/h. (Mela 2022)

Kyselylomakkeella annettuun vapaan sanan kenttään on saatu seitsemän vastausta.

”Kysymykset olivat epätarkkoja. Koskiko kysymykset jo käytetyn kunnallisen lomituksen lisäksi käytettävää lomitusta vai mitä??. tuloksista ei voi vetää tarkkoja päätelmiä. Terv Agrologi amk itsekin. Joka tapauksessa tarvetta on yrittäjä lomittajille”.

”Palkkaus (tuntipalkka) osaamisen mukaan, mutta tietyt perusedellytykset tulee täyttyä, jotta voisi edes palkata. Emolehmätilalla joustavuus, puolin ja toisin, on hyvin tärkeää”.

”Käyttäisin lomituspalvelua mahdollisien sairauslomien aikana”.

”tilalla on aiemmin käytetty yksityistä lomittajaa. Nyt ei enää ole, sillä lomittaja ei ollut halukas tekemään kaikkia päivittäisiä karjahoitotöitä, joten lomittettava yrittäjä joutui käydä tekemässä nämä häneltä tekemättä jätetyt työt. Tila tällä hetkellä kunnallisen lomituksen piirissä, mutta sitä ei käytetä, koska luotto em. lomittajayrittäjän takia kaikkiin lomitusalalla työskenteleviin on mennyt. Koetamme pärjätä tulevaisuudessakin ilman lomituspalveluita”.

”Tänä vuonna ollaan saatu lomittajia myös pikaisiin sijaisapuihin, se on ollut positiivista edellisiin vuosiin verrattuna ja pienentää yksityisen lomituspalvelun tarvetta”.

”Lomittaja mielellään mahdollisimman läheltä. Sairastuttua olisi kiva löytää jostakin osaavaa apua”.

”Suurin ongelma lomituksen järjestämisessä taitaa olla kysynnän ja tarjonnan sovittaminen. Lomittajille pitäisi olla töitä koko vuodeksi. Myös karjanomistajien tulisi sitoutua varaamaan lomansa hyvissä ajoin ja pitämään vuosilomaa tasaisesti pitkin vuotta. Yleinen ilmiö on että lomina säästellään loppuvuoteen, ja sitten syksyllä alkaa leikkausjonot vetämään ja tulee vielä sijaisavut päälle. Haastava on sellaista saada järjestymään kaupungin vakituisen lomittajahenkilöstön voimin. Siksi onkin hyvä että voidaan käyttää ostopalvelulomittajia avuksi ruuhkahuippuina”.

Lomakkeella sai myös jättää yhteystietonsa. Yksi vastaajista jätti yhteystietonsa, mutta tietosuojan vuoksi niitä ei julkaista.

4 JOHTOPÄÄTÖKSET

Maatalousala on jatkuvassa muutoksessa ja ala ei houkuttele uusia tekijöitä, samalla kun vanhat lomittajat ikääntyvät. Samaan aikaan maatalousala teknologisoituu ja muuttuu ammattitaito vaatimuksiltaan entistä vaativammaksi. Lomittajien lukumäärää karsii lisäksi pitkät työmatkat, kaksiosainen työpäivä, työn fyysisyys, suuri vastuu ja ammattitaidon puute. Tutkimuksen tehtävänä olikin selvittää lomittajilta vaadittavia ammattitaito ja työelämätaito vaatimuksia, varsinaisen tutkimusongelman lisäksi, onko yksityiselle lomituspalvelulle tarvetta Etelä-Karjalan ja Kymenlaakson alueilla.

Toimeksiantaja, Kaakkois-Suomen MTK sai tutkimuksesta tietoa tilallisten asenteista yksityisen lomituspalvelun käyttöön. Toimeksiantaja kokee, että tutkimusta varten on kerätty riittävästi ja sopivassa laajuudessa taustatietoja, jonka perusteella voidaan jatkaa kyseisen palvelun kehittämistyötä. Tämänhetkinen maailman tilanne saattoi vaikuttaa kyselyyn osallistuneiden määrään. Maatalouden ollessa kustannuskriisissä ja Ukrainassa meneillään oleva sota, voivat vaikuttaa vastaamis- halukkuuteen. Toimeksiantajan arvion mukaan, kyselylomake on lähtenyt noin 2000 MTK:n jäsentilalle. Kyselyyn vastasi vain 32 tilaa. Kyselytutkimus on herättänyt kiinnostusta jo Etelä-Suomen lomituspalveluyksikössä, jossa kiinnostuttiin erityisesti tilojen arvostamista ammattitaito ja työelämätaidoista.

Suomessa viljelijän vuosilomajärjestelmä on toiminut vuodesta 1973 alkaen. Suomen hallitus poisti lomaoikeuden kasvinviljely tiloilta muun muassa siitä syystä, että viljelytyö katsottiin hankalaksi järjestää lomituspalveluiden kautta, työn kausiluontoisuuden takia. Suomen hallitus halusi myös yhdenittää koko Euroopan malliin soveltuvaa lomaoikeutta. (Eduskunta 2021). Kysely oli kohdennettu ainoastaan kotieläin tiloille, mutta siihen vastasi myös yksi kasvinviljelytila, joka käyttäisi palvelua sairaus tapauksessa. Maakunnalliset erot nousivat myös hyvin esille. Kyselyyn vastasi enemmän ihmisiä Etelä-Karjalasta. Melan tuoreimmissa tilastoissa käy ilmi, että Kymenlaakson alueella käytetään enemmän yksityisiä lomittajia, kuin Etelä-Karjalassa ja yksityisten lomittajien määrä Kymenlaaksossa on suurempi. (Mela 2021).

Tutkimuksessa selvitettiin lukumääriin ja prosenttiosuuksiin perustuvaa tietoa, eli käytössä oli kvantitatiivinen tutkimusote. Tällöin pystyttiin selvittämään asioiden välisiä riippuvuuksia. (Heikkilä 2014, 15–20.) Webropol Kysely toteutettiin ajallisesti vain kerran, joten kyseessä oli poikkileikkaustutkimus. Tällöin asiaa ei seurata enää uudestaan (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2016, 178). Tutkimuksessa oli tarkoitus toteuttaa kokonaistutkimus, mikä tarkoittaa sitä, että koko perusjoukko tutkitaan (Heikkilä 2014). Tätä tavoitetta ei tutkimuksessa saavutettu. Jos sama tutkimus toistettaisiin uudelleen, kyselylomaketta pitäisi vielä parantaa sen osalta, että positiivisia ja negatiivisia vastausvaihtoehtoja olisi yhtä paljon. Hyvä olisi myös selvittää työpäivän pituutta tuntitasolla. Lisäksi pieneen otokseen tulisi varautua ja sellaisten kysymysten kohdalla, joita halutaan tutkia tilastollisin menetelmin, tulisi asettaa kokonaisuudessaan vähemmän vastausvaihtoehtoja, jottei pieni otos hajaannu useaan sarakkeeseen ja näin ollen frekvenssien määrä ei jäisi laskemisen kannalta liian pieneksi. χ^2 -riippumattomuus testissä, korkeintaan 20 % odotetuista frekvensseistä saa olla alle 5 ja alle 1 frekvenssin ei saa olla yhtään. (Heikkilä 2014, 201).

Pienen otoksen vuoksi saadut tulokset ovat suuntaa antavia. Kuitenkin jos asiaa katsoo tutkimus ongelman näkökulmasta, olisiko Etelä-Karjalan ja Kymenlaakson alueilla tarvetta yksityiselle lomituspalvelun tuottajalle, niin tutkimusongelma ratkesi. Päivätarve palvelulle on 672 päivää. Yhteensä se tekee 2,8 henkilötyövuotta. Palvelun tarve jakaantuu myös tasaisesti vuodenaikojen välille, joka on merkittävä seikka yksityisen elinkeinonharjoittajan näkökulmasta. Eniten tarvetta palvelulle on maitoiloilla, joilta saatiinkin eniten vastauksia, 560 päivää. Tutkimus ryhmämme jäsen on myös saanut suoria tiedusteluja palvelun tarjoamisesta.

Yksin yrittäjät eivät pidä palvelun käyttöä kovin todennäköisenä. Tiloista suurimmalla osalla on kaksi yrittäjää ja heidän asenteensa palvelun käyttöön on myönteinen. Tiloja, joilla ei ole lainkaan työntekijöitä on 78 % vastanneista (n= 25). Tiloilla, joilla on 1–2 työntekijää, suhtautuvat palvelun käyttöön positiivisesti. Kaikista 32 vastaajasta kolmasosa, ei pidä palvelunkäyttöä lainkaan todennäköisenä. Palvelusta ollaan valmiita maksamaan keskimäärin 30–35 €/h. Yksikään tila ei ole valmis maksamaan yli 50 €/h. Tilalliset odottavat lomittajalta hyvää eläintenhoitoa ja tarkkailua. Myös traktorilla ajo erilaisissa työtilanteissa koetaan tärkeäksi, kuten myös hygieniasaaminen maatalousympäristössä. Tilannesilmää ja annettujen ohjeiden noudattamista, samoin kuin suomen kielen taitoa pidetään tärkeinä.

LÄHTEET

Eduskunta 2021. Hallituksen esitys HE 112/2015 vp. Verkkojulkaisu. Eduskunta.fi Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi maatalousyrittäjien lomituspalvelulain ja turkistuottajien lomituspalveluista annetun lain muuttamisesta. Päivitetty 3.11. 2021. https://www.eduskunta.fi/FI/vaski/HallituksenEsitys/Sivut/HE_112+2015.aspx. Viitattu 30.4.2021

Heikkilä, Tarja 2014. Tilastollinen tutkimus. Helsinki: Edita Publishing Oy.

Hirsjärvi, Sirkka, Remes, Pirkko & Sajavaara, Paula 2016. Tutki ja kirjoita. 21. painos. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Tammi.

Maa- ja kotitalousnaiset julkaisuaika tuntematon. Historia. Verkkojulkaisu. Maa- ja kotitalousnaiset.fi <https://www.maajakotitalousnaiset.fi/sisalto/1970-luku-1267>. Viitattu 10.2.2022.

Maatalousyrittäjän lomituspalvelulaki 2015/1663. <https://finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1996/19961231>. Viitattu 8.2.2022.

Maatalousyrittäjän lomituspalvelulaki 2009/1263. <https://finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1996/19961231>. Viitattu 27.4.2022.

Mela 2021. Uudet lomituspalveluiden paikallisyksiköt. Verkkojulkaisu. Julkaistu 27.12.2021. Mela.fi <https://www.mela.fi/uutiset/uudet-lomituksen-paikallisyksikot-aloittavat-1-1-2022/>. Viitattu 10.2.2022.

Mela 2021. Maatalouslomitusta suositellaan kehitettäväksi nykyisen hallintomallin pohjalta. Verkkojulkaisu. Päivitetty 12.4.2021. Mela.fi <https://www.mela.fi/uutiset/maatalouslomitusta-suositellaan-kehitettavaksi-nykyisen-hallintomallin-pohjalta/>. Viitattu 10.2.2021.

Mela 2020. Lomitustilastot. Verkkojulkaisu. Päivitetty 20.4.2022. Mela.fi <https://tilastot.mela.fi/lomitustilastot?cid=5&sid=71&vt=m&v1=08&v2=09&v3=00>. Viitattu 12.2.2022

Mela 2022. Lomitustilastot. Verkkojulkaisu. Päivitetty 20.4.2022. Mela.fi <https://tilastot.mela.fi/lomitustilastot?cid=4&sid=81&vt=m&v1=09&v2=08&v3=00>. Viitattu 27.4.2022.

Mela 2022. Maatalousyrittäjät. Korvaukset ja hinnat. Verkkosivu. Päivitetty 8.6.2020. <https://www.mela.fi/maatalousyrittajat/maatalouslomitus/#korvaukset-ja-hinnat-6>. Viitattu 5.5.2022.

Pikkarainen, Juho 2022. Suomen maatalouden historiaa. Opetusmateriaali. Eurooppalainen maa-seutupolitiikka. Savonia-ammattikorkeakoulu. Viitattu 8.2.2022.

LIITE 1: KYSELYLOMAKE

Hyvä maataloustuottaja ja lomituspalveluiden käyttäjä.

Maatalous ja maatalouslomitus on valtavassa murroksessa Suomessa. Lomituspalveluiden paikallisyksiköt yhdistyvät suuriksi alueiksi ja lomittajapulaa esiintyy aika ajoin eri paikkakunnilla. MTK Kaakkois-Suomelle on tärkeää olla ajan hermolla ja katsoa tulevaisuuteen, tämän vuoksi päätimme toteuttaa tutkimuksen yksityisten lomituspalveluiden tarpeesta Etelä-Karjalassa ja Kymenlaaksossa yhdessä Savonian agrologiopiskelijoiden kanssa.

Sosiaali- ja terveysalalla on jo paljon yksityisen palvelun tarjoajia ja tulevaisuudessa saattaa olla sama tilanne myös maataloussektorilla. Kyselymme tarkoituksena on kartoittaa yksityisen lomituspalvelun tarve alueellamme ja saada tietoa, millaisia taitoja lomittajilta edellytetään tiloilla. Kyselyyn vastaamalla saamme hyvää tutkimustietoa ja juuri maatalousyrittäjien näkemyksen palvelun tarpeesta ja ennakkotietoa siitä, kuinka palj palvelua mahdollisesti käytettäisiin. Kyselyyn vastaaminen kestää n. 10 minuuttia. Tiedot käsitellään luottamuksellisesti eikä yksittäisen vastaajan vastauksia voida jäljittää. Kiitos etukäteen antamastasi panoksesta tutkimukseemme.

Ystävällisin terveisin
Eeva Saarikorpi, MTK Kaakkois-Suomi
Inari Jäkälä, Minja Pietarinen, Sanna Säkjärvi, Savonia

Ikä

- 18-30
- 31-40
- 41-50
- 51-60
- 61-70

Maakunta *

- Etelä-Karjala
- Kymenlaakso

Tilan päätuotantomuoto *

- Maidontuotanto
- Naudanlihantuotanto
- Sikatalous
- Lammastalous
- Siipikarja
- Muu, mikä?
-

Eläinyksiköt**Kuuluuko tila lakisääteisten lomituspalveluiden piiriin? ***

- Kyllä
- Ei

Yritysmuoto *

- Yksityinen elinkeinoharjoittaja
- Maatalousyhtymä
- Osakeyhtiö
- Kommandiittiyhtiö Muu,
- mikä?
-

Yrittäjien lukumäärä *

- 1
- 2
- 3-4
- 5 tai enemmän

Palkattujen työntekijöiden lukumäärä? *

- 0
- 1-2
- 3-4
- 5 tai enemmän

Kuinka todennäköisenä pidät yksityisen lomituspalvelun käyttämistä? *

- Erittäin todennäköisenä
- Hyvin todennäköisenä
- Todennäköisenä
- En lainkaan todennäköisenä

Mihin aikaan vuodesta olisi tarvetta yksityiselle lomituspalvelulle?

Kyllä

Ei

Tammi-Maaliskuu	☐	☐
Huhti-Kesäkuu	☐	☐
Heinä-Syyskuu	☐	☐
Loka-Joulukuu	☐	☐

Kuinka monena päivänä vuodessa arvioisit olevan tarvetta yksityiselle lomituspalvelulle? *

Mihin käyttäisit yksityistä lomituspalvelua? *

Kyllä

Ei

Vuosiloma	☐	☐
Sijaisapu	☐	☐
Tuettu maksullinen loma (120h/v)	☐	☐
Täysin maksullinen loma	☐	☐

Miten tärkeänä pidät kyseistä taitoa yksityisellä lomittajalla?

	Erittäin tärkeä	Hyvin tärkeä	Tärkeä	Ei lainkaan tärkeä
Appeen teko	☐	☐	☐	☐
Tietotekniikka osaaminen (Lypsyrobotti yms.)	☐	☐	☐	☐
Eläimen lääkintä	☐	☐	☐	☐
Eläinten tarkkailu ja hoito	☐	☐	☐	☐
Koneellinen kuivitus	☐	☐	☐	☐
Traktorin ajotaito eri työtilanteissa	☐	☐	☐	☐
Muiden koneiden ajotaito	☐	☐	☐	☐
Jokin muu, mikä?	☐	☐	☐	☐

Yksityisen lomittajan työelämätaidot?

	Erittäin tärkeä	Hyvin tärkeä	Tärkeä	Ei lainkaan tärkeä
Suomenkielen taito *	☐	☐	☐	☐
Ryhmätyöskentelytaidot *	☐	☐	☐	☐
Annettujen ohjeiden noudattaminen *	☐	☐	☐	☐
Hygieniosaaminen maatalousympäristössä *	☐	☐	☐	☐
Muu, mikä?	☐	☐	☐	☐

Minkä verran olisit valmis maksamaan yksityisestä lomituspalvelusta? (Alv 0%) *

- 30-35 €/h
- 36-40 €/h
- 41-49 €/h
- 50 €/h tai enemmän

Vapaasana

Voit vielä jättää yhteystietosi, mikäli haluat mahdollisten yksityisten yrittäjien ottavan sinuun yhteyttä!
